

๑๑

ไ ด้ โป ร ด อ ภ ั ย เ ถิ ด

ผู้ใดมีสติมั่นคง เจริญเมตตาอันหาประมาณมิได้
สังโยชน์ของผู้นั้น ผู้เห็นธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอุปธิกิเลส
ย่อมเบาบาง ผู้ใดมีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์เอง ไม่ใช้
ให้ผู้อื่นฆ่า ไม่ชนะเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นชนะ ผู้นั้นย่อมไม่มีเวรกับใคร

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๕

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข มนุษยชาติต่างปรารถนาให้โลกมีสันติสุข มีการเรียกร้องหาสันติภาพกันทั่วโลก แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่าสันติภาพภายนอกต้องเริ่มมาจากสันติสุขภายใน แล้วทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงสันติสุขภายในได้ เว้นจากการปฏิบัติธรรมแล้วไม่มีวิธีอื่นเลยที่จะทำให้เราได้เข้าถึงและสัมผัสกับสันติสุขที่แท้จริง เมื่อเราปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ เมื่อนั้นเราจะเข้าถึงแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่แท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เมตตาสูต ความว่า

“โย จ เมตตํ ภาวยติ	อปฺปมาณํ ปฏิสฺสโต
ตณฺเฑ โสโยชนา โหนติ	ปสฺสโต อูปธิกฺขยํ
โย น หนติ น ขวาเตติ	น ชินาติ น ชาปเย
เมตตโส สพฺพภูตานํ	เวรณตสฺส น เกนจิ

ผู้ใดมีสติมั่นคง เจริญเมตตาอันหาประมาณมิได้
สังโยชน์ของผู้นั้น ผู้เห็นธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอุปธิกเลส
ย่อมเบาบาง ผู้ใดมีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์เอง
ไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ไม่ชนะเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นชนนะ ผู้นั้นย่อมไม่มี
เวรกับใคร”

การเจริญเมตตาเป็นประจำ จะทำให้เราได้รับความสุข

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๖

มีความเย็นกายเย็นใจ อันตรายใดๆ จะไม่มากล้ำกราย การเจริญเมตตา มีอานิสงส์มาก ผู้ที่ไม่เคยแผ่เมตตา ก็จะไม่รู้ถึงความอัมเิบเบิกบานใจ ความสุขใจในการแผ่เมตตานั่น เป็นความสุขที่ไร้ขอบเขต จะเกิดกระแสแห่งความบริสุทธิ์ที่มีอานุภาพ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างบริสุทธิ์ขึ้น เราจะมีความรัก ความเมตตาปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างไม่มีประมาณ ผู้ให้ความรัก ย่อมได้รับความรักตอบ จะทำให้เราเป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย

ท่านผู้รู้จึงกล่าวว่า การเจริญเมตตาประเสริฐกว่าการบูชาญ การให้ชีวิตให้ความสุขแก่ผู้อื่น ดีกว่าการฆ่า และการเบียดเบียนกัน แม้จะบูชาญด้วยชีวิตสัตว์จำนวนมากมาย ล้นทรัพย์ไปอย่างมหาศาล การบูชาญทั้งหมดนั้น ก็ยังไม่เทียบเท่าส่วนเล็กๆที่ ๑๖ แห่งเมตตาจิต ที่บุคคลเจริญดีแล้ว เปรียบเสมือนหมู่ดวงดาวหมดทั้งท้องฟ้า ก็ไม่อาจเทียบเท่าแสงแห่งจันทร์เพ็ญได้ ดังเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ขณะที่ยังทรงสร้างบารมีอยู่ เรื่องมีอยู่ว่า

*สมัยหนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้บังเกิดเป็นพระราชาในเมือง

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๗

พาราณสี มีพระนามว่า พระเจ้าเอกราช ทรงปกครองแผ่นดิน ด้วยทศพิธราชธรรม ทรงมีความห่วงใยต่อไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ ได้บริจาคตานในที่ ๖ แห่ง คือ ที่สี่มุมเมือง ในกลางใจเมือง และที่ประตูพระราชนิเวศน์ทุกวัน ทรงสงเคราะห์มหาชนด้วย สังคหัตถ์ ๔ มีทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตตานิ น้ำพระทัยเต็มเปี่ยมด้วยความกรุณา แลดูมหาชนทั้งหลาย ด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตา ประดุจดั่งบุตรน้อย ผู้เป็นที่รัก ของพระองค์

ต่อมาได้มีอำมาตย์ช้วนคนหนึ่ง มีจิตคิดคดก่อกบฏขึ้น พระราชาทรงสอบสวน เมื่อทราบความจริงแล้ว จึงเนรเทศ ออกจากพระนคร เพราะเกรงว่าคนดียว ในบ้านเมืองจะได้รับ ความเดือดร้อน

อำมาตย์นั้นได้ออกจากกรุงพาราณสีไปขออาศัยอยู่กับ พระเจ้าทัพพะเสนะ ที่แคว้นโกศล ด้วยความที่เป็นคนพาล และมีความแค้นในพระเจ้าเอกราช จึงได้ยุยงพระเจ้าทัพพะเสนะว่า “กรุงพาราณสีเป็นเมืองที่มีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ แต่พระเจ้าเอกราชเป็นคนอ่อนแอ ควรที่พระองค์จะไปยึดไว้เป็นเมืองขึ้น”

ครั้งแรกพระเจ้าทัพพะเสนะไม่ทรงเชื่อ เพราะเคยทราบ ว่าพระเจ้าเอกราชมีสติปัญญาเฉียบแหลม มีกองทัพที่แข็งแกร่ง

ได้โปรดอย่าเถิด

๑๑๘

และเกรียงไกร จึงลองส่งทหาร โดยให้ปลอมเป็นโจรไปปล้น-
สดมภ์ชาวเมือง ราชบุรุษของพระเจ้าเอกราชจับโจรได้ แทนที่
พระเจ้าเอกราชจะลงโทษ กลับปล่อยตัวไป และยังมีมอทรพัย
ให้อีกเพื่อจะได้นำไปทำมาหากิน ตั้งหลักตั้งฐานและกลับตัว
กลับใจเป็นคนดีต่อไป

พระเจ้าทัพนเรนทรทรงทราบก็ประหลาดใจ ที่พระเจ้า-
เอกราชทรงมีจิตใจดีงามเช่นนี้ จึงไม่ปรารถนาจะทำศึกด้วย
แต่เพราะได้รับคำยุยงจากอำมาตย์ชั่วบ่อยๆ ก็โอนเอนตาม
เนื่องจากจิตมนุษย์โลเลง่าย เหมือนหยดน้ำที่กลิ้งอยู่บนใบบอน
ในที่สุด เมื่อถูกปลุกปั่นหนักเข้าจึงทำตามคำของอำมาตย์
ได้ยกทัพไปหมายจะยึดเอาเมืองพาราณสี

เมื่อยกทัพมาถึงชายแดน ทหารฝีมือชั้นเยี่ยมของ
พระเจ้าเอกราช กราบทูลว่า “ขณะนี้ข้าศึกที่ชายแดน
ข้าพระองค์ทั้งหลายจะขออาสาไปจับพระราชาข้าศึกมาลงโทษ
ต่อหน้าพระองค์ พระเจ้าข้า” พระเจ้าเอกราชกำลังบำเพ็ญ
บารมีอยู่ จึงทรงคัดค้านว่า “อย่าเลย ท่านทั้งหลาย อย่าให้ชน
เหล่านั้นลำบากเพราะเราเลย ใครต้องการจะได้เมืองนี้ ก็จงเข้า
มาเอาเถิด เราไม่ปรารถนาจะรบกับใคร” เมื่อกองทัพของศัตรู
ได้ยกเข้ามาประชิดเมือง เหล่าทหารเอกนั้นพากันกราบทูลเพื่อ

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๕

ขอออกรบป้องกันเมืองอีก พระองค์ก็ตรัสห้ามเช่นเดิม ใ้ว่า พระองค์จะกลัวข้าศึก หรือไม่มีฝีมือในการรบ แต่เป็นเพราะ พระองค์ไม่ปรารถนาจะทำร้ายผู้ใด ทรงมีจิตเต็มเปี่ยมไปด้วย ความเมตตาอย่างสุดประมาณ

ต่อมาเมื่อข้าศึกยกทัพเข้ามาถึงในเมือง พระราชาก็มิได้ ต่อต้านแต่อย่างใด จนกระทั่งข้าศึกยกทัพเข้ามายึดพระนคร แล้วจับพระราชากับเหล่าทหารเอกทั้งหลายคุมขังไว้ จากนั้นได้นำไปฝังไว้ในหลุม โดยให้เหลือแต่พระเศียรเท่านั้น ที่โผล่จากดิน แต่ไม่ว่าจะได้รับความลำบากเพียงใด พระโพธิสัตว์ ก็ยังมีใจเป็นปกติ ไม่มีจิตคิดโกรธเคืองแม้แต่น้อย ทรงมองดู การกระทำของข้าศึก ด้วยดวงตาที่เปี่ยมด้วยความกรุณา ประจุมารดาบุตรน้อยอันเป็นที่รักของตน โดยปราศจาก ความคิดประทุษร้ายใดๆ ทั้งสิ้น

เมื่อฝังเสร็จแล้ว พระราชาผู้เป็นศัตรูก็เสด็จกลับไป ส่วนพระเจ้าเอกราชทรงแผ่เมตตาไปยังพระราชานั้น แล้วเจริญ สมาธิ ทำมานและอธิษฐานให้บังเกิดขึ้น ด้วยอานุภาพแห่ง เมตตาและอำนาจสมาบัติของพระองค์ ดินที่ถมพระองค์อยู่ ก็แหวกออกเป็นช่อง แล้วร่างของพระองค์ก็ลอยขึ้นจากหลุม ประทับนั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์อยู่ในอากาศ

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๒๐

ทันใดนั้นพระเจ้าทัพนพเสนะบังเกิดความเร่าร้อนใน
พระวรกาย ได้รับทุกขเวทนา จึงส่งเสียงโอดครวญด้วยความ
ทรมานทรมานเหมือนถูกไฟคลอก ไม่สามารถที่จะทรงกายไว้ได้
ได้แต่นอนเกลือกกลิ้งไปมา

ฝ่ายโหราจารย์ได้ตรวจดูแล้วทูลว่า “เป็นเพราะพระองค์
ได้ประทุษร้ายพระราชผู้ไม่ประทุษร้ายตอบ ทำร้ายผู้บริสุทธิ์
ที่ไม่มีความผิดอะไร พระองค์จึงได้มีพระอาการอย่างนี้
พระเจ้าข้า” พระราชาสดับดังนั้นแล้ว จึงรับสั่งให้ปล่อย
พระโพธิสัตว์และบริวารทันที เมื่อพวกราชบุรุษไปถึงหลุมที่ฝัง
บุคคลเหล่านั้น เห็นพระโพธิสัตว์นั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์อยู่
กลางอากาศ ต่างตกใจกลัว รีบไปกราบทูลเรื่องราวให้พระราช
ทรงทราบ

พระเจ้าทัพนพเสนะรีบเสด็จไปดูเหตุการณ์นั้นด้วยพระทัย
ที่สั่นระทึก เมื่อเห็นเหตุการณ์อัศจรรย์เช่นนั้น ก็นึกเลื่อมใส
จึงทูลถามไปว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อพระองค์ถูกโยนไป
ในหลุมอันขรุขระนี้ พระองค์มิได้แสดงอาการโกรธเคืองแต่
อย่างใด ยังคงมีพระฉวีวรรณผ่องใส ทรงมีพระพักตร์ยิ้มแย้ม
เบิกบาน แต่หม่อมฉันผู้เห็นผิด คิดยึดครองราชสมบัติของ
พระองค์สิ ถึงจะได้ครอบครองแผ่นดินทั้งสองแคว้นแคว้น แต่ทำไม
กลับมีแต่ความเร่าร้อนทรมานทรมานใจเป็นยิ่งนัก”

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๒๑

พระเจ้าเอกราชตรัสว่า “เราไม่มีใจขัดเคืองในท่าน ชันติ เป็นตบะธรรมอย่างยิ่ง เราปรารถนาขันติธรรม บัดนี้เราได้ขันติ บารมีแล้ว พละกำลังของเราก็กลับมาเหมือนเดิม กิจที่จะพึงทำ เราก็ได้ทำแล้ว คือทั้งการทำทาน รักษาศีลและเจริญเมตตาภาวนา เราจึงไม่ละฉวีวรรณและกำลังกาย แม้เราจะถูกโยนลงไปใน หลุมอันขรุขระ มากไปด้วยทุกข์ แต่เราก็บรรเทาความทุกข์ใน หลุมนั้นได้ ด้วยการเจริญเมตตา มีความสุขอยู่ด้วยมานสมาบัติ ที่บังเกิดขึ้น เราจึงไม่เป็นผู้เร่าร้อนเช่นท่าน”

พระเจ้าทัพนสะนะได้ฟังดังนั้น จึงอ้อนวอนขึ้นว่า “ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ได้โปรดอดโทษให้หม่อมฉันผู้โง่เขลาเถิด ขอพระองค์ทรงครองราชสมบัติดังเดิม หม่อมฉันจะเป็นผู้คอย ปกป้องผองภัยให้พระองค์เอง” ฝ่ายพระโพธิสัตว์เมื่อได้มาน-สมาบัติแล้ว ทรงคลายความยึดมั่นถือมั่นในราชสมบัติ มีปัญญา เห็นว่าการครองราชสมบัติเป็นทางมาแห่งทุกข์ มิใช่หนทางเพื่อ ความพ้นทุกข์ จึงมอบสมบัติทั้งหลายแก่เหล่ามหาอำมาตย์ แล้วทรงออกผนวชเป็นฤๅษีบำเพ็ญภาวนาไปจนตลอดชีวิต ละโลกไปแล้วก็ได้เข้าสู่พรหมโลก

จะเห็นได้ว่า ความเต็มเปี่ยมของชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับ ทรัพย์สมบัติ เกียรติยศ ชื่อเสียง เงินทอง แม้บัณฑิตในกาลก่อน ก็ได้สละสิ่งเหล่านี้มาแล้ว ได้สละความสุขอันเล็กน้อย แล้วมุ่งเข้า

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๒๒

หาความสุขอันยิ่งใหญ่ นั่นคือสุขอันเกิดจากสมาธิ เป็นความสุขที่คู่กับความบริสุทธิ์ ไม่เจือด้วยกิเลสอันใด เมื่อเราเข้าถึงความสุขอย่างนี้ ก็จะเกิดเมตตาธรรมขึ้นในจิตใจ จนอยากจะแบ่งปันความสุขให้กับคนทั้งโลก มหากรุณาอันยิ่งใหญ่ก็จะเกิดขึ้นดังเช่นในเรื่องนี้ เมตตาธรรมของพระโพธิสัตว์ ถือเป็นปรমัตถบารมี เพราะเป็นการเจริญเมตตาที่ยอมสละ แม้กระทั่งชีวิต ซึ่งยากที่จะหาใครมาเสมอเหมือนพระองค์ได้

เพราะฉะนั้น เวลาเราถูกประทุษร้ายหรือถูกเบียดเบียนอย่าลืมนแผ่เมตตา หัดเป็นผู้ให้อภัยต่อผู้อื่น ให้มีความปรารถนาดีต่อทั้งผู้ที่หวังดี และไม่หวังดีกับเรา แม้ใครจะเข้าใจเราไม่ถูกต้องก็ตาม ใครจะวิพากษ์วิจารณ์เราให้บิดเบือนจากความเป็นจริงอย่างไรก็ตาม จงอย่าได้ใส่ใจกับถ้อยคำเหล่านั้น ขอให้เรามีจิตใจที่ตั้งามหนักแน่น มั่นคงในการทำความดีไม่หวั่นไหวเหมือนแผ่นดินไม่ย่นตียินร้ายต่อของหอมและของเหม็นที่เทลงไปฉนั้น

